

راهکارهای اثربخشی طرح احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی از دیدگاه مدیریت یکپارچه منابع آب

علیرضا دنیائی^{۱*}، امیرپویا صراف

AR.donya@gmail.com

sarraf@riau.ac.ir

۱- دانشجوی دکتری گروه مهندسی عمران، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

۲- استادیار گروه مهندسی عمران، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

چکیده:

مدیریت یکپارچه منابع آب با هدف بهره برداری بهینه از منابع آب در جهت کاهش خسارات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی صورت می گیرد. فشار ناشی از نیازهای روزافزون آب از یک سو و محدودیت منابع موجود از سوی دیگر مسؤولین رده بالای کشور را وادار به اعمال مدیریت علمی و عملی در منابع آب زیرزمینی کرده است. با عنایت به بحرانی بودن اکثر دشتهای کشور است و تشدید این بحران، اجرای طرح احیا و تعادل بخشی که یکی از مصوبات شورای عالی آب است بعنوان راهکار برون رفت از بحران مذکور در دستور کار قرار گرفت. از آنجاییکه وجود چالشها و مشکلات طرح احیا و تعادل بخشی، رسیدن به اهداف عالیه طرح را دشوار خواهد ساخت. در این تحقیق وضعیت طرح احیا و تعادل بخشی آبهای زیر زمینی کشور با نگاه مدیریت به هم پیوسته منابع از دیدگاه نظام ساختاری - اداری و اجتماعی-اقتصادی مورد ارزیابی مجدد قرار گرفت و اثربخشی طرح احیا با ارائه راهکارهای برون رفت از چالشهای موجود مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

واژه های کلیدی: طرح احیا و تعادل بخشی، منابع آب زیر زمینی، مدیریت یکپارچه منابع آب، اثربخشی

۱-مقدمه:

مدیریت یکپارچه منابع آب، مجموعه ای از اقدامات مدیریتی است که با هدف بهره برداری بهینه از منابع آب در جهت کاهش خسارات اقتصادی، اجتماعی، و زیست محیطی صورت می گیرد [۱]. مشکلات مربوط به مدیریت بهره برداری از منابع آب به طور اعم و منابع آب زیرزمینی به طور اخص پدیده نوظهوری در کشور ما محسوب نمیشود. نگاهی به روند توسعه بهره برداری از منابع آب بیانگر پیامدهای نامطلوب کاهش حجم مخازن منابع آب آبرفتی از چهار دهه گذشته است. دستاوردهای چنین پدیده نامطلوبی که مترادف با توسعه اقتصادی-اجتماعی در سطح کشور است معمولاً نادیده انگاشته می شود. بخشی نگر و نگاه یکجانبه به توسعه کشاورزی و عدم رعایت الگوی مصرف بهینه از جانب متولیان امر کشاورزی از عوامل اصلی بروز پدیده نامطلوب افت ادامه دار در سطح آبخوانهای آبرفتی کشور محسوب می گردد. وضعیت اقلیمی و منابع آب کشور حکایت از محدودیت جدی منابع آبی دارد به ترتیبی که ۸۵٪ مساحت کشور جزو مناطق خشک، نیمه خشک و بیابانی است که عمده مراکز و قطبهای جمعیتی از جمله کلان شهرهای کشور را در بر می گیرد که منابع تامین آب آنها متکی